

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΙΣΤ΄ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ
ΝΑ. ΑΤΤΙΚΗΣ

ISBN: 978-960-98550-5-1
ISSN: 1791-6453

© Εταιρεία Μελετών Νοτιοανατολικής Αττικής

Πλατεία Ευαγγελισμού - Πνευματικό Κέντρο Δήμου Καλυβίων
Τηλ.: 2299 320300, 320330, Fax: 22290 48653
Ηλεκτρονική διεύθυνση: etmenat@gmail.com

Επιστημονική επιμέλεια: Αθανάσιος Δ. Στεφανής

Σχέδιο Εξωφύλλου: Υπόστεγο με τις ισπανικές καμίνους Castiliano ανακαμίνευσης αρχαίων σκωριών στο
Λαύριο (Λιθογραφία Cayer et Cie, από το βιβλίο του Ανδρέα Κορδέλλα, *Le Laurium*, Μασσαλία 1869).

Εκδοτική Παραγωγή: PRINTEX DIGITAL ΕΠΕ

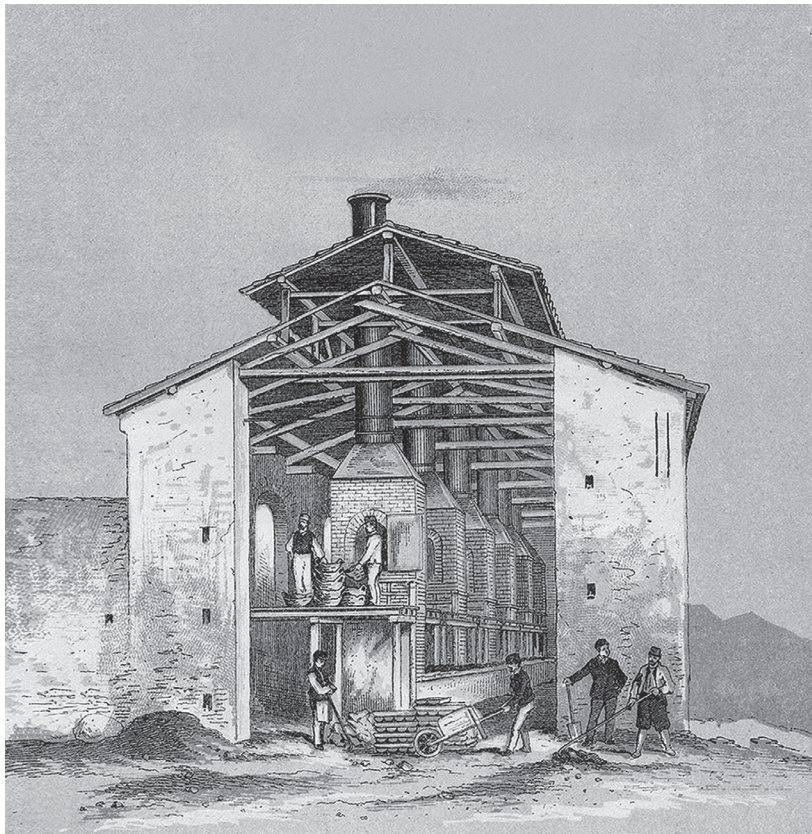
Λεωφ. Ηρακλείου 350, Νέα Ιωνία, 14231, Αττική

Τηλ.: 210 27 23 113, 210 27 13 193

www.printex.gr • e-mail: sales@printex.gr

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΙΣΤ΄ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ
ΝΑ. ΑΤΤΙΚΗΣ

18-22 Νοεμβρίου 2015
ΛΑΥΡΙΟ

ΚΑΛΥΒΙΑ ΘΟΡΙΚΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ 2018

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος

Λουκάς Δημήτριος, *Δήμαρχος Λαυρεωτικής*

Εκτελεστικός Γραμματέας

Βλάχος Αναστάσιος

Εκτελεστική Επιτροπή

Δερμάτης Γιώργος

Κανατούρης Αριστείδης

Μάνθος Κώστας

Παπαγιαννάκος Νικόλαος

Μέλη

Γεωργιάς Κωνσταντίνος

Δράκος Δημήτριος

Λεβαντής Νικόλαος

Μαρκουλή Αθανασία

Νικολάου Δημήτριος

Οικονόμου Ελένη

Παπαθανασίου Σταμάτης

Πόγκας Κώστας

Πρόφης Δημήτριος

Ρωκ-Μελά Σοφία

Τσαλιαγκός Πέτρος

ΧΟΡΗΓΟΙ

Η Εταιρεία Μελετών Νοτιοανατολικής Αττικής
εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες της
στην Περιφέρεια Αττικής
και στον κ. Αθανάσιο Μαρτίνο
που επιχορήγησαν την έκδοση
των Πρακτικών της ΙΣΤ΄ Επιστημονικής
Συνάντησης Νοτιοανατολικής Αττικής

ΙΣΤ΄ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΝΑ. ΑΤΤΙΚΗΣ

ΛΑΥΡΙΟ
18-22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2015

ΘΕΜΑΤΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ – ΙΣΤΟΡΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ – ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ – ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ – ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Επιστημονική Επιτροπή

Ελευθέριος Αλεξιάκης Δρ. Εθνολόγος, τ. Δ/ντής Ερευνών Ακαδημίας Αθηνών

Ελένη Ανδρικού Δρ. Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη τμ. Προϊστ. & Κλασ. Αρχαιοτ. ΕΦΑΑΝΑΤ

Ελευθέριος Βεκρής Δρ. Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός

Ελένη Γκίνη-Τσοφοπούλου Αρχαιολόγος, Επίτιμη Διευθύντρια Αρχαιοτήτων

Γεώργιος Δερμάτης Δρ. Ιστορικός

Σταύρος Ιατρού Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Σεραφείμ Κόλλιας Τοπογράφος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Σπύρος Λέκκας ομ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Άννα-Ιωάννα Γουήλ-Μπαδιερίτση Αναπλ. Καθηγήτρια

Κωνσταντίνος Μεθενίτης Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Χημείας Παν/μίου Αθηνών

Νικόλαος Παπαγιαννάκος Αρχιτέκτων Ε.Μ.Π., ΔΕΑ Αρχαιολογίας-Γεωγραφίας

Ελευθερία Παπαδάκη-Λάππα Δρ. Οικονομικής Ιστορίας, Κοινωνιολόγος

Κωνσταντίνος Πόγκας τ. Δήμαρχος Λαυρίου

Δημήτριος Πρόφης Οικονομικός Σύμβουλος

Αθανάσιος Στεφανής Ερευνητής Ακαδημίας Αθηνών, Καθηγητής-Σύμβουλος Ε.Α.Π.

Εμμανουήλ Τσαλικίδης Πολιτικός Επιστήμων, Βιβλιοθηκονόμος

Πέτρος Φιλίππου-Αγγέλου Αρχαιολόγος

Ελπίδα Χαίρη Δρ. Αρχαιολόγος, Αρχιτέκτων

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ 2018**

Νικόλαος Παπαγιαννάκος *Πρόεδρος*

Κωνσταντίνος Πόγκας *Αντιπρόεδρος*

Αικατερίνη Πέτρου *Γενική Γραμματέας*

Δημήτριος Πρόφης *Ταμίας*

Ελένη-Ελευθερία Γκάμα *Ειδική Γραμματέας – Υπεύθυνη Ιστοσελίδας*

Δημήτριος Νικολάου *Έφορος Βιβλιοθήκης*

Νικόλαος Λεβαντής *Αναπληρωτής Έφορος Βιβλιοθήκης*

Κωνσταντίνος Μεθενίτης *Μέλος*

Ελευθερία Παπαδάκη-Λάππα *Μέλος*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Χαιρετισμός του Προέδρου της Εταιρείας Μελετών Λαυρεωτικής κ. Αναστασίου Μ. Βλάδου</i>	17
---	----

<i>Χαιρετισμός του Προέδρου της Εταιρείας Μελετών ΝΑ. Απικής κ. Νικολάου Παπαγιαννάκου</i>	19
--	----

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

«150 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΛΑΥΡΙΟΥ»

<i>Κώστας Γ. Μάνθος, Γιώργος Ν. Δερμάτης, «Η γενέθλιος ημερομηνία- χρονολογία (5η Μαΐου 1865) του Νεότερου Λαυρείου και ο εορτασμός της 25ετηρίδας (22 Απριλίου 1890). Οι ανάλογοι επετειακοί εορτασμοί στον 20ό αιώνα»</i>	23
---	----

<i>Κωνσταντίνος Παναγόπουλος, Η συμβολή του Νεότερου Λαυρίου στη σημερινή Ελλάδα</i>	35
--	----

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

<i>Ανδρέας Καπετάνιος, Μαρία Μέξη, Σαν Τζόρτζιο Νι' Άρμπορα: μία πρώτη αρχαιολογική ματιά</i>	45
---	----

<i>Μαίρη Γκικιάκη, Θησαυρός Χαλκών Νομισμάτων από Μεταλλουργικό Εργαστήριο στο Λιμάνι Πασά, Λαύρειο</i>	59
---	----

<i>Κ.Γ. Τσάιμου, Α.Σ. Τσάιμου, Συγκρότημα κατεργασίας αργυρούχων με- ταλλευμάτων στη θέση Αρύ Λαυρεωτικής</i>	71
---	----

<i>Ευστάθιος Κωστάκης, Η Λατρεία της Δήμητρας και της κόρης στην περιο- χή της Λαυρεωτικής</i>	79
--	----

<i>Ελένη Ασημάκου, Όλγα Κακαβογιάννη, Από τα νεκροταφεία του αρχαίου δήμου Σουνίου</i>	
--	--

<i>Ι. Ελένη Ασημάκου.</i>	91
---------------------------------	----

II. Όλγα Κακαβογιάννη, Ευρήματα από ταφικούς περιβόλους στην ευρύτερη περιοχή του αρχαίου δήμου του Σουνίου και κορμός ανδριάντα	105
Κωνσταντίνα Παπαθανασίου, Άρης Τσαραβόπουλος, <i>Η χθόνια λατρεία στο νεκροταφείο της Φοινικιάς παραλίας Καλυβίων-Αττικής</i>	123
Μαργαρίτα Νάζου, <i>Οι αρχαιολογικές έρευνες της Βελγικής Σχολής Αθηνών στο Θορικό (2010-2015)</i>	133
Γιάννης Νάκας, <i>Ενσφράγιστοι εμπορικοί αμφορείς από τα αρχαία μεταλλεία του Λαυρίου</i>	141
Αθανάσιος Στεφανής, <i>Θρησκευτική ζωή σε αρχαίους δήμους της Ανατολικής Αττικής: Τα ημερολόγια θυσιών του δήμου Θορικού και του δήμου Ερχίας</i>	151
Αρχιμ. Τιμόθεος Γ. Αγγελής, <i>Απεικονίσεις του νεομάρτυρος αγίου Κωνσταντίνου του Υδραίου στο Λαύριο</i>	163
Χαρης Μιχ. Κουτελάκης, <i>Θέατρο και μεταλλωρύχοι-μεταλλουργοί. Η περίπτωση του Θορικού, της Ελευσίνας και των Δελφών</i>	175
Γεώργιος Δ. Παπαδημητρίου, <i>Ανιχνεύοντας το μεταλλευτικό και μεταλλουργικό τοπίο και την ιστορία της Λαυρεωτικής από το τέλος του 4ου έως τον 1ο αιώνα π.Χ.</i>	185
Ζωή Ν. Μάργαρη, <i>Από τον Περιστέρη στον Σαλέα: Η μουσικοχορευτική παράδοση των Σπάτων</i>	207
Γιάννης Πρόφης, <i>Το χειρόγραφο Εμμ. Μαντού, διδασκάλου του παλαιότερου δημοτικού σχολείου Κορωπής έτους 1853</i>	219
Αγγελική Τσεβά, <i>Η πασιφλώρα (ρολόι) σαν σύμβολο ευτυχίας στα Μεσόγεια</i>	229
Κερασία Ντούνη, <i>Τεχνικά έργα κατά την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία) στη Νοτιοανατολική Αττική</i>	233
Ειρήνη Χαριτάκη, <i>Η διασπορά της Αττικής κεραμικής στον κόσμο</i>	245
Μαρία Σκαλιά, <i>Πρόσφατα αρχαιολογικά ευρήματα ταφικού χαρακτήρα από την Ανατολική Μεσογαία: πρώτη παρουσίαση</i>	253

Παναγιώτα Γαλιατσότου, <i>Κεραμική και ταφικά έθιμα από δημοτικά και οικογενειακά νεκροταφεία στη Μεσογαία</i>	265
Μαγδαληνή Βασιλειάδου, <i>Αρχαίο νεκροταφείο στο Κορωπί: νέα αρχαιολογικά δεδομένα</i>	281
Ελευθερία Παπαδάκη-Λάππα, <i>Λιμάνι, σιδηροδρομικό δίκτυο και Λαύριο (19ος και 20ός αιώνας)</i>	295
Ελευθέριος Π. Αλεξάκης, <i>Εγκαταστάσεις αλλοεθνών και ετεροδόξων στη Λαυρεωτική (1980-2000)</i>	307
Φωτεινή Μαρμάνη, <i>Στερεότυπα και εκπαίδευση στις Δομές Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο Αλλοδαπών Αττικής</i>	321
Γιώργος Ιατρού, <i>Οι διαφυγές στη διάρκεια της κατοχής από τις ακτές της Αττικής. Οι αντιστασιακές οργανώσεις και τα γεγονότα</i>	327
Δημήτριος Νικολάου, Νικόλαος Παπαγιαννάκος, <i>Παρουσία και ανάπτυξη του οικισμού και της κτηματικής περιφέρειας του Μαρκοπούλου</i>	
I. Δημήτριος Νικολάου.....	339
II. Νικόλαος Παπαγιαννάκος	351
Δημήτρης Πρόφης, <i>Η δημογραφική ανάπτυξη της αγροτικής και αστικής οικονομίας στην Αττική τους πρώτους αιώνες της Οθωμανικής περιόδου</i>	367
Παναγιώτα Μιχαηλίδη, Ιωάννης Τιμοθέου, <i>Κτηριακό συγκρότημα ύστερων κλασικών χρόνων στην ευρύτερη περιοχή του Αεροδρομίου Σπάτων</i>	387
Μαίρη Γκικάκη, Όλγα Κακαβογιάννη, Ανδρέας Τσάτσαρης, <i>Συμβολή παραγόντων του φυσικού και ανθρώπογενούς περιβάλλοντος στην ανάπτυξη του αρχαίου Δήμου Μυρρινούτσος: Πρώτη προσέγγιση</i>	399
Κατερίνα Πέτρου, <i>Παιχνίδι από νεκροταφείο του αρχαίου δήμου Μυρρινούτσος</i>	415
Κοσμάς Μουπαγιτσόγλου, <i>Αρχαία κατάλοιπα στον Υμητό (8ος αι. π.Χ. - 4ος αι. μ.Χ.). Ιστορικό πλαίσιο και σημερινή κατάσταση</i>	427
Βίκυ Σκαράκη, <i>Σφραγιδόλιθος με παράσταση νέγρου από το ιερό της Αρτέμις στη Βραυρώνα</i>	441

Ευαγγελία Παπαθωμά, <i>Τα νέα ένυδρα ξύλινα ευρήματα της Βραυρώνας Παθητική Συντήρηση – Πρώτες παρατηρήσεις</i>	455
Αναστασία Σούλιου, <i>Η αρχαιολογική συλλογή Λιοπεσίου μέσα από το ιστορικό αρχείο αρχαιοτήτων</i>	465
Ελένη Ανδρικού, <i>Το έργο για την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων Σουνίου και Βραυρώνας την περίοδο 2007-2013.</i>	481
Κωνσταντίνα Κολόμβου, <i>Μια κατάδυση στον ερμπτικό κόσμο των στοών: Βιωματικό Μουσείο στο Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου</i>	495
Ιωάννα Χριστίνα Μορμόρη, <i>Πρόταση επανάχρησης των βιομηχανικών εγκαταστάσεων στη χερσόνησο «ΟΞΥΓΟΝΟ» του Λαυρίου Αττικής</i>	509
Δήμητρα Ν. Πέτρου, Νικόλαος Ι. Παπαγιαννάκος, <i>Νεότερα αρχαιολογικά και αρχιτεκτονικά δεδομένα από τον ναό της Αγίας Τριάδας στο Μαρκόπουλο Μεσογαίας</i>	525
Αθανάσιος Δούλης, <i>Μεταβυζαντινοί ναοί Κρωπίας</i>	541
Ελπίδα Χαίρη, <i>Επιδράσεις της Φραγκοκρατίας σε ναούς των Μεσογείων</i>	555
Νίκη Βασιλικού, <i>Ο ναός της Αγίας Παρασκευής στην Παιανία: νεότερα στοιχεία για τις οικοδομικές φάσεις και τον τοιχογραφικό του διάκοσμο</i>	567
Αναστασία Λαζαρίδου, <i>Το έργο του Γεωργίου Μάρκου σε ναούς των Μεσογείων. Νέες παρατηρήσεις</i>	577
Μιχάλης Φίτρος, <i>Ιστολογική ανάλυση και ορυκτοχημικά δεδομένα της φλεβικής μεταλλοφορίας “Φιλόνι 80” στην Πλάκα Λαυρεωτικής</i>	593
Αθανασία Μαρκουλή-Μποντιώτη, <i>Η συμβολή του ορυκτού πλούτου της Καμάρizas στην ιστορία του αρχαίου και νεότερου Λαυρίου.</i>	619
Ευστάθιος Χιώτης, <i>Η διάδοση μεταλλευτικής τεχνογνωσίας του Λαυρίου σε υδραυλικές εφαρμογές κατά την αρχαιότητα</i>	633
Βάσω Κιούση, <i>Δημιουργία-Εξόρυξη-Μεταφορά-Χρήση του Λιγνίτη</i>	645
Δέσποινα Μπαλόπητα, <i>Η συμβολή αρχαιικών τεκμηρίων της Γαλλικής Εταιρείας Μεταλλείων Λαυρίου (ΓΕΜΛ) στο Μουσείο Μεταλλείας Μεταλλουργίας Λαυρίου (ΜΜΜΛ)</i>	655
Δημήτρης Μακρής, <i>Μεταλλεία και Λιγνιτωρυχεία Αττικής</i>	665

Μαριλένα Μαρμάνη, <i>Η ιστορική βιομηχανική κληρονομιά της πόλης του Λαυρίου, αντικατοπτριζόμενη μέσα από τα μνημεία της και όχι μόνο, ως μάθημα τοπικής ιστορίας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση</i>	677
Γιώργος Αντων. Πέππας, <i>Η απαρχή της δημόσιας στοιχειώδους εκπαίδευσης στο Λαύριο (Εργαστήρια-Νεάπολη) 1873-1893</i>	687
Σοφία Ρωκ-Μελά, <i>Τα εκπαιδευτικά προγράμματα του Βιοτεχνικού Βιομηχανικού Εκπαιδευτικού Μουσείου, ένας μοχλός τοπικής ανάπτυξης</i>	699
Νίκος Ηρ. Τσώνος, <i>Τα Κλωστήρια των Αδελφών Φαίδωνα & Ιωσήφ Απάζογλου και η πορεία τους μέσα στον χρόνο</i>	711
Αριστείδης Γ. Κανατούρης, <i>Η προξενική εκπροσώπηση στο Λαύριο (1874-1940)</i>	721
Πέτρος Τσαλιαγκός, <i>Καταγραφές ψυχικών φαινομένων από την Κερατέα και το Λαύριο στο «Δελτίο Ψυχικών Ερευνών 1925-1930».</i> <i>Η συμβολή του Ιατρού Π. Παναγιώτου</i>	747
Κυριακή Γλαντζή-Οικονόμου, <i>Βιογραφία του ιατρού Α. Αλεξάνδρου</i>	755
Λεωνίδα Ανασιάδης, <i>Κοινωνικές δυναμικές και επιρροές των ποδοσφαιρικών συλλόγων στο βιομηχανικό Λαύριο του μεσοπολέμου και της κατοχής</i>	769
Μαριλένα Μαρμάνη, <i>Οι αδελφοποιήσεις του Δήμου Λαυρεωτικής, κατά την χρονική περίοδο 2000-2015</i>	785
Σταύρος Δρούγκας, Ιωάννα Καψιμάλη, Κων/νος Χασάπης, <i>Αναβάθμιση οικιακών κομπόστ με συγκομποστοποίηση φυτικών υπολειμμάτων: Η εμπειρία στην Παλλήνη</i>	799
Κατερίνα Τζαβελοπούλου, <i>Οικονομία στη διαχείριση φυσικών πόρων και υλικών και σεβασμός του περιβάλλοντος κατά την αρχαιότητα: Παραδείγματα από τη ΝΑ. Αττική</i>	807
Ελένη-Μαρία Βαβούρη, <i>Ανασκαφική έρευνα στα θεμέλια των ναών Αγ. Παρασκευής και Αγ. Θέκλας στο Μαρκόπουλο Μεσογαίας</i>	819
<i>Συμπεράσματα ΙΣΤ' Επιστημονικής Συνάντησης ΝΑ Αττικής από τον Πρόεδρο της Εταιρείας Μελετών ΝΑ. Αττικής κ. Νικόλαο Παπαγιαννάκο</i>	827